

ONZE JONGENS EN MEISJES :- IN HUN LASTIGE JAREN. :-

I.

Over onze kinderen raken we nooit uitgepraat. Ze plaatsen ons voor zooveel vraagstukken, die vaak zoo uiterst moeilijk zijn op te lossen, dat we ons geheele leven kunnen besteden aan de bestudeering onzer jongens en meisjes en dan nog niet uitgestudeerd zijn. Ieder jaar verschijnen er stapels boeken en talloze kranten en brochures, alleen gewijd aan de opvoeding. Iederen dag en ieder uur zijn er duizenden mannen en vrouwen bezig met onze kinderen, en nog zijn we niet op de hoogte met hen; kennen we ten deele en struikelen we allen in vele. De taak, die ons, ouders, opgelegd wordt, is bij uitstek moeilijk, en het gaat er mee, zooals het met iedere taak gaat, die we te vervullen hebben: hoe meer we er ons voor inspannen om ze goed te verrichten, hoe meer fouten we in ons werk opmerken. Zorg en verdriet zijn aan de opvoeding onafscheidelijk verbonden. En oudertranen zijn er misschien evenveel gevloeid als kindertranen.

Het is geen wonder.

Wanneer twee menschen een gezin gaan opzetten en kinderen krijgen, dan hebben ze ook de taak, deze kinderen op te voeden. Zijn ze voor die taak voldoende voorbereid? In den regel niet. Ze doen, wat ze vader of moeder hebben zien doen. Of het goed is en verstandig of slecht en dom, daarvan hebben ze zich vaak geen rekenschap gegeven. Evenals bij de voeding gaat het bij de opvoeding. Heeft moeder Priors papbesluit gebruikt als de kleinen van de borst gemaakt werden of er wat bij moesten hebben, de dochter gebruikt óók Priors papbesluit. Gaf moeder de voorkeur aan Farine Lactée, de dochter doet het ook.

En zooals het met de voeding gaat, zoo gaat het veelal ook met de opvoeding. Komen de ouders uit een goed gezin, waarin een vriendelijke, welwillende toon heerscht, dan heerscht er in hun gezin veelal ook een goede toon, die in de school zoowel als in het gezin van zooveel waarde is.

Heerschte er goede tucht, dan ziet ge vaak in het jonge gezin ook goede tucht heerschen. Heerscht er orde, ge vindt ze in het jonge huishouden terug.

Maar ook den slechten, ruziemakerigen kommandotoon vindt ge terug, ook de slappe tucht, ook de minder goede orde.

Het is nu eenmaal niet anders: bij de opvoeding komt het er minder op aan wat we doen, dan wat we zijn. Zooals wij zijn, zoo is veelal ons gezin. Zelfopvoeding behoort aan de opvoeding van anderen vooraf te gaan en ze dagelijks te vergezellen.

Met de overgeleverde wijsheid van vader en moeder loopt het dan ook wel eens spaak. Geldt het een vraagstuk van voeding, dan roepen we den dokter te hulp, die vaak heel ander voedsel voorschrijft dan we gaven. En gelukkig zijn onze jonge vaders en moeders zoo wijs, den raad van den dokter op te volgen tot behoud van hun kleine. Dat is ook vrij gemakkelijk. Ze behoeven dan maar eenige uiterlijke voorschriften in acht te nemen. Niet, zooals veelal bij de opvoeding, zichzelf te herzien. Dat maakt bij de opvoeding de zaak zoo bij uitstek moeilijk. Opvoeden is nu eenmaal niet mogelijk zonder zelfverloochening. En tot zelfverloochening, als het kleine dingen betreft, zijn we meestal minder goed in staat dan tot zelfverloochening voor een groot ding.

Dat blijkt wel, als er zoo af en toe een vader of een moeder om raad komt vragen, omdat het niet de opvoeding spaak loopt. En dan betreft de zaak, waaromtrent raad gevraagd wordt, vaak een reeds lang ingeworteld kwaad. Kleine kinderen lijken zoo lief en zoo veel gemak-

kelijker dan grootere. En voor de kleinere komt men dan ook niet vaak. Maar wel voor de opgroeiende jongens en meisjes. Van de kinderen in hun zoogenaamde lastige jaren. Die lastige jaren zijn voor jongens de jaren van 11 tot 14 meestal, en voor meisjes van 13 tot 15.

„Meneer, hij wordt zoo brutaal. Ik zeg wel eens, hoe moeten ze het toch op school met je maken. Maar dat schijnt nog al te gaan. Tenminste zijn gedragscijfers op het rapport zijn goed.”

Nu hebben we op school minder last van de lastigheid van opgroeiende jongens dan vader en moeder thuis.

Wat is er toch, dat onze jongens — die vooral! — zoo lastig maakt?

We weten het allemaal. Een jongen wordt niet opeens een man. Hij groeit op tot man. Er is een periode, waarin hij tusschen mal en dwaas is, te klein voor een tafellaken en te groot voor een servet, kind en man aan één stukje.

Dat is zijn moeilijke tijd.

Lichamelijk zoowel als geestelijk.

In zijn lichaam zoowel als in zijn geest treden verschillende veranderingen aan den dag, die wij wel kennen, maar die we niet altijd in hun konsekventies verstaan.

We verbeelden ons vaak, dat kinderen kleine volwassenen zijn. Dat zijn ze niet. Ze zijn heel en heel anders. Een kind leeft voor zichzelf. Een volwassene voor een ander. Een volwassene heeft de zorg voor anderen. Wij ouders hebben de zorg voor onze kinderen. Kinderen hebben alleen de zorg voor zichzelf. Daar steekt niets onrustbarends in. Kinderen moeten nog groeien. Daarom moeten ze verzamelen, zich toeëigenen. Dat doen ze dan ook. Al heeft een goedgeaard kind wel wat en soms veel voor anderen over, de hoofdtrek van zijn bestaan is toch egoïsme. Hij staat in het midden van *zijn* wereldje. Alles is voor hem. Hij wil alles aan zijn genot, aan zijn gemak, aan zijn plezier, aan zijn voordeel ondergeschikt maken, en hij mag dat, omdat hij een kind is. Een verstandig ouder gaat hierin met zijn kind mee, totdat de grens bereikt is. Een onverstandig ouder gaat niet met zijn kind mee, zoover hij gaan mag en moet, maar zegt eenzijdig maar al te vaak neen, terwijl hij ja moest zeggen, en zegt anderzijds vaak ja, waar een onverbiddeijk neen moest gehoord worden. Of hij zegt tweemaal neen en wanneer het kind dan niet ophoudt met vragen, geeft hij maar toe. Wilt ge uw kinderen lastig maken, ook voor den lastigen leeftijd, dan moet ge zóó doen. Wilt ge uw invloed op hem verliezen in den lastigen leeftijd, dan moet ge neen zeggen, waar het ja moest zijn, d. w. z. de teugels te strak houden; en wilt ge, dat ze heelemaal niet met u rekenen, dan moet ge mal-vaartje of mal-moertje worden en maar alles toelaten.

De wijste regel is hier ook als overal de regel van Het Woord: „Als iemand u dwingt één mijl te gaan, ga met hem twee mijlen.” Dan krijgt ge houvast aan uw kind, wanneer het niet uit uw woorden maar uit uw daden weet, dat ge steeds bereid zijt toe te staan — niet karig en schriek, maar ruim en royaal — wat ge hem moogt toestaan, maar dat ge kalm maar beslist weigert — eens voorgoed — wat ge niet moogt toestaan.

Uit wat reeds opgemerkt is, blijkt, dat we heel wat lastigheid in den lastigen leeftijd zelf door onze opvoeding in den kleinkinderleeftijd kunnen voorkomen.

Maar toch plaatst ons deze leeftijd voor groote en moeilijke vraagstukken. Om die te kunnen oplossen is het noodig, dat we ze verstaan.

D.

V A R I A.

Begrijpelijk.

Waarom toch menig twist zoo eindloos is?
Dewijl het paard gaat strijden met den visch:
Ze slaan en bijten toch elkander mis.

A. J. H.

UIT MIJN JONGEN TIJD.

DAG DES TOORNS.

Hij komt, de dag, die 't aardrijk wacht,
De dag van schrik en groote kracht,
Die aard en hemel zal ontzetten.

Als bij der Cherubim geschal
De almachte Schepper van 't heeal
Grijpt in Zijn schepping en haar wetten,
Wanneer het vlamvend luchttapeet
Tezaam gerold wordt als een kleed,
En in de vonkenzee verslonden,
Heel 't aardrijk laait. Als graf en zee
Hun dooden roepen, 't driewerf wee
Den dag des Torens zal verkonden.

O dag, die trots en hoogheid velt,
Door ziener en profet voorspeld,
Door Magiër en Bard verkondigd,
Wie leeft er, die uw gloed zal zien
En niet van angst versmeltend vlien?
Wie? Hij slechts, die door Hem ontzondigd,
Den Hoogepriester kent, wiens bloed
De schuld zijns levens heeft geboet,
Tot vorst en priester hem geheiligd.
Hij heft het oog naar Sions kruin,
Hij groet, bij 's aardrijks rookend puin,
Den Heiland, die zijn ziel beveiligd.
Des nieuwen levens deelgenoot,
Belacht hij hel en graf en dood,
Tot onvergankelijk zijn herboren.
Welzalig dien Gij hebt verkoren!
Die, moog' de ontbindingsure slaan,
In Christus, Heer, voor U zal staan,
Dien 't eeuwig levenslicht zal gloren,
De Zon, die nooit zal ondergaan.

Dit vers is een navolging van het Latijnsche Dies Irae, d. i.: Dag des Toorns, Oordeelsdag. Toen ik de vertaling vervaardigd had, en aan zekere redactie gezonden, verscheen het met de opmerking, dat dit een voortreffelijk vers was van een vaderlandsche dichteres. — Ik neem na vijftig jaar de gelegenheid waar om de vergissing te herstellen.

A. J. HOOGENBIRK.

A Z I J N.

Azijn wordt vervaardigd uit alcohol, en dat zonder toedoen van den mensch. Alcohol, die zich verbindt met de zuurstof van de lucht, dat is *azijn*. Zuivere alcohol doet dat echter niet, en verdunde alcohol evenmin. Daar is een levend wezen voor noodig, een schimmelplantje, dat in zuiveren alcohol of in water niet leven kan. Maar wijn, bier en andere alcoholische vloeistoffen bevatten ook eiwitstoffen en deze zijn een geschikte voedingsbodem voor de schimmels. Worden bier en wijn open bewaard, dan kunnen de onzichtbare sporen van de schimmels, die in de lucht zweven, de vloeistof bereiken, en zich ontwikkelen. En dit schimmelplantje, *mycoderma acali*, brengt de zuurstof van de lucht over op den alcohol en verandert hem in *azijn*.

In oude tijden liet men bier en wijn uit zichzelf in *azijn* veranderen. In de *azijn*fabrieken wordt het proces bespoedigd. Men laat daartoe de vloeistof druppelen over beukenkrullen, zoodat ze al haar deeltjes aan de lucht blootstelt.

Tegenwoordig wordt de meeste *azijn* bereid uit brandewijn of uit moutwijn, die met water worden verdund, wijl de vloeistof niet meer dan 8 of 10% alcohol mag bevatten, en waaraan de vloeistof wordt toegevoegd, waarin de schimmelplantjes kunnen leven.

MET DE NEDERLANDSCHE AMBULANCE — NAAR HONGARIJE. —

1 Mei. — Heden begint de Hongaarsche zomer. *1 Mei* is in Hongarije het zomerfeest. Alles en iedereen is met bloemen versierd. De locomotieven, die ons hospitaal langs stoomen, de paarden, de wagens, de menschen, de kinderen, de soldaten. „*1 Mei, de zomer komt,*” zegt de Hongaar. En om uiting te geven aan zijn blijdschap, versiert hij zichzelf en alles om hem heen met bloemen.

En nog in ander opzicht is het heden een merkwaardige dag. De tijd is verzet. We zijn van morgen een uur vroeger opgestaan, of juist gezegd: volgens onze „bijgedraaide” horloges zijn we op 't gewone uur opgestaan, maar we hebben een uur korter geslapen, want de nacht is een uur korter geweest.

Alleen de nachtzusters varen er wel bij, want die hebben van nacht een uur korter gewáákt. Maar wij „menschen van den dag” mopperen zoo'n beetje. . . . We beweren 't allen te „voelen” van morgen aan 't ontbijt, en doen een beetje geeuwerig. . . .

Feitelijk staan we nu om vijf uur op in plaats van om zes uur — en gaan we om acht uur naar bed in plaats van om negen uur. We leven dus net als de boeren. Ik voor mij vind 't heerlijk. Nu 't in Boedapest zoo warm begint te worden, brengt de koele morgenlucht een verkwikking van geurige frischheid, die moed en kracht geeft tegen de hitte des daags.

En ik ben blij, dat de oorlog, die zóóveel op zijn kerfstok heeft, ons weer terugbrengt tot den gulden levensregel:

Early to bed and early to rise,
Makes a man healthy, wealthy and wise.

Want de vrede, met ál zijn zegeningen, máákt ons toch maar: gemakzuchtig, vadsig en lui.

„*Der wunderschöne Monat Mai*” — en waar is hij zoo *wunderschön* als in Boedapest? — brengt ons weer bezoek. Ditmaal zijn het Baron en Baronesse Taets van Amerongen van Woudenberg en zuster S. v. L., die ons de groeten van onze zuster-ambulance in Gleiwitz komen overbrengen en naar onzen welstand vernemen.

Ik had in Gleiwitz het voorrecht gehad, ook met den heer Taets van Amerongen te beraadslagen over de beginselen van installatie van den huishoudelijken dienst van ambulances in 't algemeen, en over de installatie van den huishoudelijken dienst van onze ambulance in 't bijzonder.

Wij waren het toentertijd steeds eens. Waaruit nog niet volgt, dat wij gelijk hadden. Maar al wat ik, ook nu weer, uit de Gleiwitzer ambulance hoor, versterkt mij toch telkens weer in de overtuiging, dat de grondlijnen, in den aanvang op onze allereerste vergaderingen getrokken, de juiste geweest zijn.

Het heeft een niet te beschrijven bekoring, dit alles ampel te bespreken met iemand, die niet alleen heeft helpen zaaien, maar die heeft zien opwassen, bloei zetten, en vrucht dragen.

3 Mei — Al weer een dag, om met gouden letter in onze ambulance-herinneringen op te teekenen.

Reeds een der eerste dagen na onze aankomst hadden mijn zuster en ik een bezoek gehad van Graaf Béla Széchenyi¹⁾; maar toen, onkundig van Hongaarsche toestanden als wij waren, wisten wij nog niet, welk een beroemden Hongaarschen naam onze hooge bezoeker droeg. Door de overstelpende en chaotische drukte dier eerste dagen hadden wij toen trouwens tijd noch kamer te onzer beschikking, om Graaf Széchenyi naar behooren te ontvangen. Even, zoo maar in onze arbeidskleedij, hadden wij op een houten bank in de gang wat met hem zitten praten. Maar zijn kaartje met het eigenaardige bijschrift: „*Gardien de la Sainte Couronne de Hongrie*” hadden wij

¹⁾ Spreek uit: Sécétsjenj.